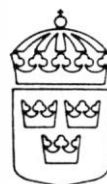

Motion till riksdagen

1988/89:Jo871

av Karl Erik Olsson m. fl. (c)

Avfallshanteringen

Mot.
1988/89
Jo871-876

Sammanfattning

Centerpartiet anser att regeringen snarast måste lägga fram förslag om en ny avfallspolitik.

Den bör omfatta en återvinningslag, förslag om avfallsavgift och konkreta åtgärder. Ett forskningsprogram för effektivare resursanvändning och avfallshantering bör utarbetas.

En ny avfallspolitik ska syfta till att

- minska avfallsmängderna
- minska miljöfarligheten hos avfallet
- öka återvinningen
- prioritera biologiska behandlingsmetoder, som kompostering och metanjämsning.

Samhället måste hävda producentens ansvar för såväl produkt som produktion. En förändrad produktutformning kan underlätta återvinning, minska resursförbrukning och avfall.

Inledning

Centerpartiet har i flera år motionerat om en ny avfallspolitik. Riksdagen har beställt en sådan. Naturvårdsverket har utrett den. Utredningen har remissbehandlats. Men regeringen avser inte ens att under våren lägga fram någon proposition.

Vi anser att samhällets mål måste vara att förebygga så att avfallet minimeras. Det avfall som uppstår ska kunna återvinnas. En ny avfallspolitik måste innehålla förslag som

- minskar avfallsmängderna
- minskar miljöfarligheten hos avfallet
- ökar materialåtervinningen genom bl.a. källsortering
- prioriterar biologiska behandlingsmetoder, som kompostering, rötning och metangasjämsning.

Samhället måste i högre grad än hittills hävda producentens ansvar för det avfall som är resultat av såväl produktionen som av produkten. Centerpartiet har i miljömotionen föreslagit att företagen ska upprätta en miljöbudget för att förbättra kontrollen av miljöfarliga ämnen och att företagen ska utse en miljöansvarig. Åtgärderna måste vidtas redan på ritbordets genom t.ex. ändrad produktutformning.

Vi anser att regeringen bör få i uppdrag att ta fram ett samlat forskningsprogram för effektivare resursanvändning och avfallshantering. En återvinningslag bör utarbetas, i likhet med vad som finns i Danmark och Västtyskland. Den bör också innehålla förslag till avfallsavgift.

Mot. 1988/89
Jo871

Mindre förpackningar

Förpackningarna utgör ca 25 viktprocent av både hushållsavfallet och industriavfallet. Det är därför viktigt att minska antalet förpackningar och prioritera returförpackningar framför engångsförpackningar och minska den totala mängden. Pantssystem bör införas för så många förpackningar som möjligt. Det är viktigt att panten sätts tillräckligt högt, så att konsumenten motiveras att återlämna förpackningen. Panten på de s.k. PET-flaskorna bör t.ex. vara minst en krona. Hela flaskan måste vara tillverkad av återvinningsbar plast.

Pant bör också införas på glasburkar av standardtyp. På övriga flaskor och burkar som ej passar in i ett standardiserat system bör införas en höjd förpackningsskatt.

För att vara miljö- och energimässigt acceptabel måste aluminiumburken återvinnas till 90%. Trots de åtaganden som AB Returpack gjorde om minst 75% återvinning, har denna nivå aldrig nåtts. Vi anser därför att aluminiumburken bör förbjudas.

Många onödiga förpackningar kan undvikas genom att åter göra det möjligt att handla i lösvikt. Milkomatsystemet finns i Västtyskland och har prövats i Sverige. Det ger konsumenten möjlighet att fylla sin egen flaska med kyld mjölk. På samma sätt kan t.ex. motorolja säljas via automater.

Minskad miljöfarlighet

Naturvårdsverket föreslår att de farligaste tungmetallerna och kadmium inte ska få förekomma i batterier med högre halt än 0,01%. Även andra batterier innehåller miljöfarliga ämnen. Dessa bör förses med hög pant. Återvinningen för dessa måste vara minst 90%. Det är därutöver viktigt att införa regler för insamling och återvinning av miljöfarliga batterier som finns i laddningsbara apparater.

Ett system för återvinning av kvicksilver i lysrör och kvicksilverlampor finns utvecklat, men utnyttjas i begränsad omfattning.

Vi har i annan motion tagit upp behovet av återvinning av freon.

PVC-plasten i förpackningar beräknas svara för ca 17% av klorinnehållet i hushållsavfallet. Det omvandlas till saltsyra vid förbränning och bidrar till dioxinbildning. Vi anser att regeringen måste lägga fram förslag till avveckling av PVC-plast.

Det är viktigt att ett system med miljömärkning av varor också omfattar förpackningar.

Källsortering

I samband med att kommunerna får ett utvidgat planeringsansvar, ska de också ansvara för att källsortering sker. Ett framgångsrikt försök har gjorts i vissa kommuner med uppdelning i "vått och torrt". Det torra avfallet sorteras då på mottagningsstationer i olika fraktioner, som papper, glas, textilier osv. Den våta delen kan på så sätt också lättare tas om hand.

Det måste vara ett oavvisligt krav att sopförbränning endast får tillåtas om källsortering sker. Naturvårdsverket och Statens industriverk bör få i uppdrag att ge förslag till hur en storskalig materialåtervinning kan ske.

Kompostering

På landsbygden och i villaområden är kompostering en lämplig metod för att minska avfallsmängden och ta tillvara näringen i hushållsavfall och park- och trädgårdsavfall. Detta avfall utgör 25% av avfallet. De som har möjlighet bör uppmanas att kompostera. Onödiga hinder i bl.a. kommunernas hälsovårdsförfordning måste undanröjas.

Förgasning

Metangasutvinning har visat sig vara ett miljövänligt och billigt sätt att utvinna energi ur avfall. Eftersom metangasutvinningen minskar lakvattnets miljöfarlighet bör dessa möjligheter tas till vara. Dessutom erhålls värdefull energi. Det behövs forsknings- och utvecklingsarbete för att studera alternativ till deponering och förbränning. Vi anser att regeringen bör stimulera biogasutvinning.

Avlopp

Från miljösynpunkt har stora förbättringar skett vid utbyggnaden av reningsverken. Men ungefär en tredjedel av verken uppfyller inte utsläppsvillkoren.

Behovet av kväverening i reningsverken har hittills förbisetts. I stort sett har hela kväveinnehållet i avloppet passerat reningsverken utan rening. Även vid en 50-procentig reduktion kommer kvävet via reningsverken att utgöra en betydande del av övergödningsproblemen i haven. Ambitionen måste vara att restprodukterna ska återföras till naturens kretslopp.

I reningsverkens kemiska rening används en kemikalie, oftast aluminiumsulfat, för att dra till sig olika föroreningar i vattnet. Aluminium utfälls i samband med försurning och är direkt giftigt för naturen. Dessutom har sulfaten en försurande effekt. Vi anser att reningsprocessen inte ska få medverka till ytterligare miljöförstöring. Kalk fyller motsvarande funktion i den kemiska reningen. Kalk har emellertid ingen giftverkan och motverkar dessutom försurningen. Alla reningsverk bör därför övergå till kalk som fällningskemikalie.

Ett särskilt allvarligt problem utgör avlopp som innehåller miljöfarliga ämnen. Vi anser att tillsynsmyndigheterna måste göra en genomgång av de företag som är anslutna till de kommunala avloppsreningsverken. Om avloppet är miljöfarligt och reningsverket inte förmår rena det, ska företaget

åläggas att självt eller tillsammans med annan miljöfarlig verksamhet rena sitt avlopp.

Mot. 1988/89
Jo871

Det produceras mellan 150 000 och 200 000 ton avloppsslam per år i landets reningsverk. Drygt hälften sprids på jordbruksmark, en tredjedel deponeras på tipp och resten används för utfyllnadsändamål.

Vi anser att rötslammet dessförinnan inte kan användas på jordbruksmark.

Riksdagen har tidigare uttalat att utgångspunkten för hanteringen av slam som gödselmedel bör vara att endast sådant får användas som är helt invändningsfritt från miljö- och konsumentsynpunkt. Regeringen måste därför snarast fastställa så låga gränsvärden för slammets innehåll av tungmetaller och kemiska substanser att åkermarkens långsiktiga produktionsförmåga och produkternas kvalitet inte äventyras.

Hemställan

Med hänvisning till vad som ovan anförts hemställs

att riksdagen hos regeringen begär förslag till en ny avfallspolitik i enlighet med motionen.

Stockholm den 25 januari 1989

Karl Erik Olsson (c)

Lennart Brunander (c)

Stina Gustavsson (c)

Marianne Jönsson (c)

Birgitta Hambraeus (c)

Karin Starrin (c)

Sven-Olof Petersson (c)

Göran Engström (c)